

Valentín Bou Franch*

El dret de participació en les eleccions al Parlament Europeu

En aquesta publicació, els parlaré del dret de participació en les eleccions al Parlament Europeu.

Com a introducció, recordem que el Parlament Europeu és l'única institució de la Unió Europea els membres de la qual són triats per sufragi universal directe de tots els ciutadans de la Unió.

L'elecció al Parlament Europeu va canviar amb l'adopció del Tractat de Maastricht en 1992, que va crear la Unió Europea.

Abans del Tractat de Maastricht, només podien ser electors o candidats elegibles els nacionals d'un estat membre que exerciren aquests drets en el territori de l'estat de la seua nacionalitat.

Després del Tractat de Maastricht, en crear-se la ciutadania de la Unió Europea i com a novetat, es va establir que tot ciutadà de la Unió té dret de sufragi actiu i passiu en les eleccions al Parlament Europeu en l'estat membre en què residisca, en les mateixes condicions que els nacionals d'aquest estat.

* Catedràtic de Dret Internacional Públic. Universitat de València (Espanya).

Per tant, els ciutadans europeus han de triar en quin dels dos estats possibles votaran: en l'estat de la seua nacionalitat o en el de la seua residència.

Existeixen set principis que regeixen el dret de participació en les eleccions al Parlament Europeu.

El primer principi és l'absència d'uniformitat en la legislació electoral dels estats membres de la Unió Europea. Això es deu al fet que les normes europees només estableixen uns principis bàsics, que han de ser completats per les lleis estatals.

El segon és el principi de llibertat d'elecció. Consisteix en el fet que els ciutadans de la Unió Europea són lliures per a decidir si voten en l'estat de la seua nacionalitat o de la seua residència. Per això, els estats membres en les seues lleis han de preveure les condicions perquè un nacional resident en un altre estat estranger pugui votar en el territori de l'estat nacional.

El tercer és el principi d'igualtat d'accés als drets electorals, és a dir, la no discriminació. Els ciutadans de la Unió Europea que residixen en un estat membre del qual no siguen nacionals gaudeixen dels mateixos drets electorals que els nacionals de l'estat de la seua residència. Això és així sempre que satisfacen les condicions que imposa la legislació electoral de l'estat membre als seus nacionals. A més, s'exigeix el compliment de l'obligació d'inscripció prèvia en el cens electoral de l'estat membre de residència.

El quart principi es refereix a aquest efecte extraterritorial de les normes sobre inadmissibilitat de candidatures. En les eleccions al Parlament Europeu, els ciutadans europeus que han sigut desposseïts del dret de sufragi passiu en el seu estat nacional no poden recuperar aquest dret residint en un altre estat membre.

El cinquè principi és l'existència de dues excepcions justificades únicament per problemes específics d'un estat membre. La primera és una excepció restrictiva en els estats membres en els quals més del 20% dels ciutadans de la Unió Europea en edat de votar siguen nacionals d'altres estats membres. La segona és la possibilitat d'exigir un període mínim de residència de fins a cinc anys per a exercir el sufragi actiu i de deu anys com a màxim per al sufragi passiu. Només Luxemburg exigeix aquesta excepció.

El sisè principi és l'exigència d'una campanya d'informació adequada. Aquest principi consisteix en el fet que els estats membres estan obligats a informar dins del termini i en la forma escaient els ciutadans de la Unió Europea que residisquen en el seu territori dels seus nous drets electorals.

Finalment, el setè principi és el d'un sol vot i una sola candidatura per a les eleccions al Parlament Europeu. No és possible exercir el sufragi actiu o passiu en més d'un estat membre en les mateixes eleccions al Parlament Europeu. En

conseqüència, per a evitar vots i candidatures dobles, els estats membres tenen l'obligació d'intercanviar informació sobre els nacionals que exerceixen els seus drets a l'estranger.

